

Utmeldingsproblematikk

**– enkeltproblemer som følge av sviktende etterspørsel etter
spillerett på golfanleggene**

**Rapport fra en arbeidsgruppe i NGF
8.januar 2010**

1. Arbeidsgruppens oppgave

Bekymringsmeldinger fra golfklubber og klubbmedlemmer til NGF, samt enkelte presseoppslag, har avdekket noen spesielle utfordringer som følge av redusert etterspørsel etter medlemskap i golfklubbene og etter kjøp av spilleretter der det skal betales særskilt for disse.

En arbeidsgruppe utpekt av NGF, med representanter også fra de såkalte baneselskapene, har høsten 2009 sett på de spørsmål som her fremstår som mest presserende¹.

Gruppen vil ikke beskjeftige seg med sviktende etterspørsel og virkningen på klubbens økonomi generelt, men kun med enkelte særlige spørsmål relatert til organisasjons- eller finansieringsformer der det har oppstått usikkerhet om riktig og/eller rimelig og hensiktsmessig behandling fra klubbens og baneselskapenes side.

Nesten alle golfanleggene i Norge er - både for bygging og drift - finansiert hovedsakelig av golfspillerne selv, enten gjennom klubben eller gjennom et eget baneselskap, se nærmere i punkt 2.1 nedenfor. Spillemidler fra Kultur- og kirkedepartementet kan under visse organisatoriske forutsetninger være et viktig tilskudd, men beløpene her er begrenset.

Arbeidsgruppen må forenkle og generalisere problemstillingene. Konklusjonene må oppfattes som generelle anbefalinger. Det er ikke gitt at uttalelsene passer i den enkelte sak og de skal ikke oppfattes som juridisk rådgivning. Formålet er ellers å dele informasjon og å bidra til mer lik praksis.

2. Aktuelle problemstillinger

2.1 Ulik organisering, ofte felles mål

Det varierer en del hvordan klubbmedlemmenes rett til spill på golfbanen er organisert².

Med hensyn til organisatoriske spørsmål går det et hovedskille mellom - på den ene side - de golfanlegg der anlegget og spilleretten disponeres av et eget selskap (baneselskap) i samarbeid med en golfklubb og - på den annen side - de anlegg der spilleretten inngår i de rettigheter som følger av medlemskap i golfklubben.

Men selv disse ulike formelle konstellasjonene har ofte det til felles at den primære kilde til finansiering av anlegget har vært golfspillerne selv, enten i form av aksjer i baneselskapet eller i form av medlemslån til klubben. Det forekommer også lån til et baneselskap, men det vil ikke bli drøftet her.

---

¹ Arbeidsgruppen har bestått av Jon Kåre Brekke (advokat, visepresident, nå president, i NGF), Rune Hauger (assisterende generalsekretær i NGF), Lars Musæus (advokat, leder av NGFs lovutvalg), Johnny Johnsen (siviløkonom, styreleder Krokhol Golf AS), Pål Wettre (bedriftsrådgiver, tidligere styreleder i Elverum GK) og Jon Wiggen (revisor, ressursperson bl.a. for Evje Golfpark).

² For generelle oversikter, se www.golfforbundet.no under Klubbsservice/"Verktøykasse"/Jus og avtaler: (1) Organisering – rammevilkår ift NIFs lov og spillemidler (2001), heretter Veilederen, og (2) Basis lovnorm for golfklubber med noter (2007).

Om vi her ser bort fra de baneselskaper som har overveiende eksterne aksjonærer (grunneiere eller andre investorer), så består det gjerne et omfattende interessefellesskap (populært kalt "spleiselag") mellom baneselskapets aksjonærer og den aktuelle golfklubbens medlemmer, som langt på vei vil være de samme golfspillende personer. Antallet aksjer er bestemmende for antallet spilleretter på anlegget og det foreligger gjerne en vedtektsfestet eller avtalt plikt for aksjonæren til å være medlem av golfklubben³ og til å betale spilleavgift så lenge man eier aksjen.

De rettslige forholdene mellom baneselskapet, aksjonæren/medlemmet og klubben kan være godt eller dårlig dokumentert. Dårlig dokumentasjon kan i seg selv gi grunnlag for usikkerhet og tvister mellom aktørene. Arbeidsgruppen vil ikke gi dette noen bred behandling, men vil senere i rapporten komme tilbake til noen anbefalinger vedrørende hovedpunkter i samarbeidet mellom baneselskap og klubb.

Selv om det ikke er et hovedpoeng i denne rapporten, skal det ikke underslås at det kan foreligge interessekonflikt mellom baneselskapet og klubben i den enkelte sak. Samarbeidet mellom selskapet og klubben må også foregå innenfor de rammer som NIFs lov kapittel 13 trekker opp⁴.

2.2 Plikt til å betale spilleavgift etter utmelding

Den kanskje mest akutte problemstillingen dreier seg (i typisk og forenklet form) om situasjoner der klubbmedlemmets spillerett på banen er knyttet til en aksje i et baneselskap og der det har vært etablert en gyldig sivilrettslig plikt⁵ for aksjonæren til å betale spilleavgift til selskapet (eller til klubben etter instruks fra selskapet) så lenge aksjen ikke er overdratt til en som overtar denne forpliktelsen.

I de fleste tilfelle er det lagt til rette for markedsmessig salg av slike aksjer, slik at det klubbmedlem som ønsker å melde seg ut av klubben samtidig kan få solgt sin aksje med tilhørende spillerett.

I et sterkt fallende marked må selgende aksjonær akseptere en lavere salgssum enn det han/hun selv betalte, ofte også lavere enn aksjens opprinnelige pålydende. Selv om aksjen har vært kjøpt kun for å ha spillerett, og ikke med tanke på fortjeneste, er det her markedet som bestemmer.

Men problematisk blir det, både for aksjonæren og for klubben, når det ikke finnes kjøpere til en pris ned mot null, begrunnet i den forpliktelsen til fortsatt betaling av spilleavgift som er knyttet til aksjen og frem til salg av denne. Utmeldt aksjonær må fortsatt betale avgift for spill uten å ha interesse av spilleretten. Klubben, på sin side, skulle gjerne ha aksjen

---

³ Motsatt kan det etter NIFs regler ikke kreves at man må ha aksje for å bli medlem av golfklubben.

⁴ NGF har et eget regelverk for samarbeidsavtaler med næringslivet, fastsatt i medhold av NIFs lov § 13-1. På NGFs hjemmeside, under Klubb-service/"Verktøykasse"/Jus og avtaler, ligger også eksempel på samarbeidsavtale mellom klubb og baneselskap vedrørende bruk av golfanlegg.

⁵ NIFs lovutvalg uttalte i sin Sak 09.08, jfr. Sak 17/08 at i henhold til alminnelig foreningsrett kan en person fritt melde seg inn og ut av et idrettslag, dette slik at man etter NIFs lov ikke er pliktig å betale alminnelig kontingent som vedtas etter utmelding. I Sak 17/08 ble det presisert at lovutvalgets oppgave er å fortolke NIFs lov og at utvalget således ikke har tatt stilling til om aksjeselskapet med hjemmel i vedtekter eller avtale kan pålegge en aksjonær å betale baneavgift el. lign.

overført til et medlem som vil benytte spilleretten og også ellers ta del i klubbens aktiviteter.

2.3 Ubetjente medlemslån – ulempe for rekruttering og blokkering for finansiering

En annen aktuell problemstilling angår de klubber som selv kontrollerer banen og der spilleretten (eventuelt også medlemskapet) er gjort betinget av innbetaling av et medlemslån til klubben. Medlemslånene er typisk rente- og avdragsfrie for klubben og uten tilbakebetalingsplikt annet enn mot innbetaling fra nytt medlem som ved betalingen overtar spilleretten. Tanken har nok vært at medlemslånet skulle utgjøre et noenlunde konstant beløp som korresponderer med det som nytt medlem må innbetale for spillerett, slik at man samtidig får tilbakebetalt lånet fra uttredende medlem.

Synkende etterspørsel etter medlemskap i klubben innebærer her at klubben må redusere kravet til medlemslån eller helt frafalle dette for å rekruttere nye medlemmer. De gamle medlemslånene blir da stående uten innfrielse, helt eller delvis, også for tidligere medlemmer som har meldt seg ut av klubben.

Over tid har klubber som trenger ny lånefinansiering (for eksempel til oppgradering av banen) fått problemer med å oppta banklån fordi medlemslånene ikke har vært planmessig nedbetalt og heller ikke har vært klausulert som ansvarlig lån som står bak annen finansiering. Det blir nokså håpløst å skulle innhente tilbakeståelseserklæringer fra hvert medlem, om ikke medlemslånene er organisert slik at et flertall kan fatte beslutninger. Denne vanskeligheten forsterkes der medlemmene har fått pant til sikkerhet for sine lån og den nye långiveren krever prioritetsvikelse.

2.4 Golfsportens omdømme

De problemene som oppstår i et fallende marked er ikke bare rettslige problemer, men kan også innebære omdømmeproblemer for golfsporten dersom aktørene ikke er i stand til å løse eventuell uenighet på en balansert og rimelig måte. Dette er en viktig grunn for NGFs engasjement i saken.

3. Analyse av innhentet materiale

3.1 Grunnlagsmaterialet

NGF har samlet inn for arbeidsgruppen dokumentasjon og synspunkter fra en del klubber og baneselskaper som har vært særlig eksponert for de overnevnte problemstillinger. Det har også vært holdt et drøftelsesmøte med noen av disse klubbene.

3.2 Sviktede marked/rekruttering generelt

For noen klubber er det et sviktende marked generelt - lokal golfinteresse i tilbakegang eller konkurranse fra andre klubber/anlegg - som er hovedutfordringen. Dette faller utenfor arbeidsgruppens oppgave.

3.3 *Innfordring av skyldig kontingent m.v.*

3.3.1 Generelt

Flere klubber/baneselskaper sliter med innfordringen av utestående kontingent og/eller spilleavgift, særlig etter spillerens utmelding av klubben. Dels er dette rent praktiske problemer, for eksempel der tidligere medlemmer flytter til andre kanter av landet, dels er det tvister der kravet til innfordring bestrides. Det synes å variere hvorvidt ekstern inkasso benyttes. Noen som konsekvent går til inkasso begrunner dette med at de plikter å gjøre det av hensyn til dem som betaler sin del av ”spleiselaget”, samt at utgiftene til inkasso dekkes ved det som derved blir betalt.

Det vil være forskjeller i det rettslige grunnlag for innfordringen, særlig for spilleavgiften, ettersom det foreligger et baneselskap eller ikke.

Det kan også være grunn til å skille mellom følgende ulike spørsmål:

- (a) Forfalt kontingent/spilleavgift for inneværende kontingentår, før utmelding
- (b) Kontingent/spilleavgift neste sesong når utmelding ikke har skjedd innen 31.12
- (c) Spilleavgift neste sesong når utmelding har skjedd innen 31.12

3.3.2 Klubb med egen bane

For klubb som disponerer egen bane (uten baneselskap) kan avgiften for spill inngå i klubbkontingenten, som en integrert del av denne, eventuelt som en egen kontingentkategori for medlem med spillerett, eller klubben kan ha fastsatt en separat spilleavgift.

I spørsmål (a) ovenfor kommer alle disse ulike elementene i samme stilling, som forfalte krav.

For spørsmål (b) følger det av basis-lovnormen for golfklubber § 4 at den som ikke senest 31. desember har sendt skriftlig utmelding av klubben eller melding om overgang til annen kontingent-/avgiftsgruppe, kan anses som medlem i samme kontingent-/avgiftsgruppe i det påfølgende år. Denne formuleringen innebærer at både klubbkontingenten og spilleavgiften kan kreves inn for neste sesong, når den blir fastsatt og er forfalt til betaling, dersom utmelding ikke har skjedd skriftlig innen 31.12.

Dersom slik utmelding har skjedd innen 31.12, oppstår det ikke krav på klubbkontingent for neste år.

Fortsatt spilleavgift kan heller ikke hjemles i idrettens regler, se note 5. Det kan imidlertid ikke utelukkes at noe annet er avtalt i forbindelse med spillerett som er knyttet til et lånebevis.

3.3.3 Anlegg med baneselskap

For anlegg med baneselskap vil klubbkontingenten og spilleavgiften ha ulikt rettslig grunnlag. Klubbkontingenten behandles som i punkt 3.3.2 ovenfor, mens spilleavgiften normalt vil være hjemlet i avtale eller selskapets vedtekter.

Betalt spilleavgift vil selvsagt være et vilkår for retten til spill på anlegget. Men selv om aksjonæren ikke spiller på anlegget kan forfalt spilleavgift for medlemsåret (spørsmål (a) i punkt 3.3.1 ovenfor) kreves inn som en vanlig pengefordring.

For spørsmålene (b) og (c) vil bestemmelsen om 31.12 i lovnormen ikke kunne gis direkte anvendelse. Her må det kreves at kravet på spilleavgift for det etterfølgende året, med eller uten medlemskap, er hjemlet i avtaleverk eller fremgår av selskapets vedtekter, se nærmere punkt 3.4.

Arbeidsgruppen er kun kjent med én domstolsavgjørelse vedrørende en aksjonærs plikt til å betale spilleavgift, Moss tingretts dom av 28. september 2004 der partene var Miklagard GK og et medlem som også var aksjonær i baneselskapet. Klubben fikk her medhold i kravet på årsavgift for flere aksjer, som alle inkluderte betaling for spillerett. Men saken var litt spesiell ved at tvisten i realiteten gjaldt om saksøkte kunne påberope et unntak fra betalingsplikten som såkalt ”founder” som hadde bidratt med lånekapital. Retten kom til at alle aksjer i baneselskapet var likestilt med hensyn til plikten til å betale for spill og at det ikke var grunnlag for noe unntak for dette medlem/denne aksjonær.

3.4 *Svakheter i dokumentasjonen – behov for omorganisering*

Gjennomgangen viser at mange av baneselskapene ved første gangs tegning av aksjer har passet på at aksjonærene forplikter seg til både å være medlem av den aktuelle golfklubben og til å betale spilleavgift så lenge de eier aksjen, men at dette i noen tilfelle svikter ved senere omsetning av aksjer. Dersom pliktene ikke er forankret i selskapets vedtekter eller fremgår av sluttseddel eller annen avtale om overdragelse⁶, kan kjøperen hevde at pliktene ikke gjelder for ham/henne. Det typiske for aksjer er jo at aksjonæren ikke har andre plikter enn aksjeinnskuddet.

Det har også forekommet at klubben eller baneselskapet ikke har vært i stand til å finne den dokumentasjonen som er bestemmende for den enkelte aksjonærs rettigheter og/eller plikter.

Andre eksempler viser at forholdet mellom baneselskapet og golfklubben opprinnelig har vært organisert i strid med idrettens regler, eksempelvis at det har vært et vilkår for medlemskap i golfklubben at man har tegnet aksjer i baneselskapet. Dette har man måttet endre for å få klubbloven godkjent av idrettskretsen og for å opprettholde medlemskapet i NIF og NGF.

Grunnleggende omorganiseringer kan være vanskelig å få gjennomført dersom et mindretall av aksjonærene/medlemmene setter seg i mot det. Det gjelder særlig endring av rettigheter og forpliktelser som følger av avtale, i motsetning til selskapets vedtekter eller

---

⁶ Se forslag til avtale om overdragelse av aksje på NGFs hjemmeside under Klubb-service/”Verktøykasse”/Jus og avtaler.

klubbens lov. Spørsmålet er hva som kan besluttes ved flertallsvedtak, eventuelt kvalifisert flertall som for lovendringer, med andre ord om det ikke trengs enstemmighet eller tilslutning fra alle. Gruppen har sett eksempel på at en slik omorganisering har vært gjennomført med godt resultat uten å utløse innsigelser mot at det kan besluttes med kvalifisert flertall. Saken var godt forberedt og det var godt dokumentert at det var i alles saklige interesse at det ble gjort slik. Det forelå en juridisk betenkning om at dette nok ville stå seg for domstolene, da endringene samlet sett ikke økte byrdene for de som hadde rettigheter/plikter og at det var nødvendig å tilpasse seg på denne måten for å opprettholde golfprosjektets overordnede målsetninger.

3.5 *Golfaksjer med positiv verdi*

Flere baneselskaper/klubber er i den situasjon som beskrevet for Hauger i artikkelen "Pengesluket" i Aftenpostens A-magasin 23.07.2009. Aksjen har falt kraftig i verdi, og det kan ta noen tid å finne en kjøper, men det er likevel ikke kommet så langt at aksjene ikke omsettes. Klubbene vil normalt være behjelpelig med utleie av spilleretten i en overgangsperiode dersom aksjonæren selv ikke har nytte av den.

Arbeidsgruppen behandler ikke denne situasjonen videre.

3.6 *Golfaksjer som "gis bort"*

For golfaksjer som ikke etterspørres kan aksjonæren være villig til å gi bort denne for å slippe videre utgifter til spilleavgift. Det finnes mange eksempler på dette på nettet. Noen baneselskaper og klubber er også villige til å ta tilbake eller overta aksjer vederlagsfritt for å søke å selge dem på ny, eller i det minste å få dem plassert hos golfspillende medlemmer som bidrar til aktivitet.

Det er imidlertid flere baneselskaper/klubber som ikke ser seg i stand til å tilby vederlagsfri overtagelse av golfaksjer, fordi de allerede har usolgte aksjer og/eller fordi de er avhengige av betaling av spilleavgiften knyttet til hver aksje for å kunne drifte anlegget videre.

Noen baneselskaper/klubber gjør det likevel unntaksvis, for å løse en konflikt eller et annet forbigående problem. Det kan også skyldes usikkerhet om hvorvidt dokumentasjonen for kravet på spilleavgift etter utmelding av klubben er rettslig holdbar.

Noen har også ment at aksjonærene har rett til å "abandonere" (d.v.s. å oppgi) aksjene til selskapet. Arbeidsgruppen er skeptisk til påstanden om at en aksjonær har en slik ubetinget rett under gjeldende aksjelov, uten selskapets aksept. Enda vanskeligere har gruppen for å se at en eventuell abandonering skulle ha noen utslettende virkning på plikten til betaling av forfalt spilleavgift.

Gruppen har også sett eksempel på at et baneselskap tilbyr innløsning av golfaksjer mot betaling fra aksjonæren av et beløp tilsvarende ett års fremtidig spilleavgift, samt at også spilleavgiften for inneværende år må være betalt. Dette kan være et hensiktsmessig kompromiss mellom aksjonærens og selskapets interesser i en ellers fastlåst situasjon. Dette tilbudet skal ha blitt akseptert i en rimelig utstrekning.

3.7 *Dispensasjonspraksis*

For klubber uten baneselskap finnes det vanligvis alternative kontingent- eller avgiftskategorier alt ettersom man ønsker full spillerett på banen eller ikke, i noen tilfelle også mellomformer med begrenset spillerett.

Der hvor finansieringen av anlegget er basert på et bestemt antall aksjer med tilknyttet spillerett er det mest vanlig at spilleretten må betales for hvert år. Derfor legges det også ofte opp til mulig utleie av spilleretten for den enkelte sesong, i den grad dette etterspørres.

Der hvor spilleavgiften som hovedregel pliktes betalt, oppstår det likevel situasjoner hvor unntak gjelder eller hvor selskapet/klubben diskresjonært innrømmer dispensasjon. Praksis her spriker. Derfor har det vært tatt initiativ mellom noen baneselskaper i Østlandsområdet for samordning av sin praksis.

En ganske vanlig profil på dispensasjonspraksis kan kort angis slik:

- Ved dødsfall innkreves ikke spilleavgift for ubenyttet spillerett, men det forutsettes at arvingene er innstillet på å overdra og/eller aktivisere aksjen innen en fastsatt rimelig tid
- Ved invalidisering eller lang tids sykdom med legeerklæring, langt på vei det samme som ovenfor, men det praktiseres ikke krav om salg dersom det er utsikt til at den syke kommer tilbake som spiller
- Ved flytting ut av golfanleggets naturlige område (herunder ved salg av hytte) utvises en viss fleksibilitet i en overgangsperiode, men bortsett fra ved beordring i Forsvaret og lignende gis ikke fritak det første året

Baneselskapenes utgangspunkt er ellers at man har tegnet seg i et ”spleiselag” som anleggets (selskapets/klubbens) budsjetter er basert på og at det får være opp til den enkelte som kjøper golfaksje om og hvordan spilleretten skal utnyttas.

3.8 *Medlemslån som ikke betjenes fra klubbens side*

For noen år siden oppsto en praksis med rente- og avdragsfrie medlemslån, som vilkår for spillerett eller medlemskap, som mange klubber benyttet seg av⁷. Konseptet var først at låneandelen inklusive spilleretten/medlemskapet skulle være relativt fritt omsettelig, men dette måtte strammes inn for ikke å komme i konflikt med NIFs lov og bestemmelser, blant annet prinsippet om ”åpen idrett”. Se nå de to varianter som NIF har godkjent i del B til lovnormen for golfklubber.

Utviklingen har vist at de medlemslånene som ikke nedbetales fra klubbens side kan få en uønsket blokkerende effekt som beskrevet i punkt 2.3 ovenfor. Særlig uheldig er det om medlemslån fra personer som har meldt seg ut av klubben ikke blir innfridd fordi de avtalte vilkårene for tilbakebetaling (eksempelvis nytt medlem som overtar lånet, eller et visst antall medlemmer totalt) ikke er oppfylt.

---

⁷ Se nærmere de to publikasjoner som det er vist til i note 2

Klubben vil ha rett til å innfri lånene, helt eller delvis, dersom den har økonomi til det. Men i dagens markedssituasjon vil dette ofte ikke være mulig. Ved gruppens gjennomgang har det fremkommet et par andre mulige tiltak for å redusere de ulempene som ubetjente lån gir.

For det første har vi eksempler på at klubben tilbyr tilbakebetaling mot at deler av lånet ettergis. I Oppegård var vilkårene for tilbakebetaling ved utmelding at klubben er fulltegnet med 1.100 voksne medlemmer og at nytt medlem hadde kommet til og innfridd den utmeldtes lån. Grunnet utmeldinger og forverring av tilgangen på nye medlemmer bygget det seg opp en venteliste for innfrielse av lån. Klubben tilbød i 2006, på grunnlag av årsmøtevedtak, de 50 best prioriterte på venteliste for innfrielse oppgjør av 50% mot ettergivelse av resten. Det var på det rene at ingen ville ha krav på tilbakebetaling på en god stund og aksepten skulle være frivillig. Noen medlemmer mente at denne ordningen var i strid med lånevilkårene og klubbens lov (likebehandling) og at gjennomføringen medførte ekstraordinært forfall for de øvrige lånene. Tre av medlemmene saksøkte klubben med krav om full (fortidig) tilbakebetaling. Ved Follo tingretts dom av 27.05.2008 ble klubben frifunnet og tilkjent saksomkostninger. Retten la vekt på at tilbudet var fremsatt i prioritetsrekkefølge og at løsningen reduserte klubbens gjeld til fordel for alle medlemmene.

Det andre eksemplet på tiltak er å konvertere medlemslånet til en "spillerett". Med dette siktes til at medlemslånet ikke bare skal være et vilkår for spillerett, men at medlemmet ved konverteringen på en måte "kjøper" spilleretten som medlemmet derved får en viss rådighet over. I det eksemplet gruppen har sett, er konverteringen frivillig slik at medlemmet kan velge å fortsette som før, det vil si å betale for spilleretten på årsbasis, også kalt å "leie" en spillerett. Insitamentet for konvertering skal være at den nye spilleretten skal kunne omsettes, slik at medlemmet kan få glede av en verdistigning ved utmelding dersom etterspørselen tar seg opp. Dette skal likevel begrenses ved at klubbens årsmøte skal kunne fastsette en maksimalpris. Praktiseringen av dette må nok ta høyde for at NIFs kriterier for "åpen idrett" ikke utfordres for sterkt. Arbeidsgruppen kommer tilbake til dette nedenfor.

Konvertering av lån til spillerett reiser spørsmålet om hvordan rettighetene omkring spilleretten skal administreres når de utskilles fra de øvrige medlemsrettighetene til særbehandling. I minst ett tilfelle har klubben laget et andelslag der spilleretten tilordnes andelene. Vedkommende klubb fremholder at deres andeler bare gir rettigheter og ikke plikter, samt at klubben på flere måter søker å gjøre andelene attraktive. Det er bestemt at spillerett som ikke benyttes av andelshaveren skal kunne disponeres av klubben for utleie.

4. Noen løsningsalternativer

4.1 Vanskelig å generalisere

Da faktum og dokumentasjon varierer ganske mye, er det vanskelig å generalisere for de temaer som her behandles og samtidig gi anbefalinger som kan anvendes direkte av den enkelte klubb/baneselskap. De mulige løsningsalternativer som her gjennomgås er derfor mest påvisning av eksempler og ideer som kan vurderes nærmere.

Klubbene/baneselskapene bør benytte rådgivere som har kjennskap til idrettens lover og bestemmelser.

4.2 Oppdatere klubblov og selskapets dokumenter

Arbeidsgruppen anbefaler alle golfklubber jevnlig å kontrollere om klubbens lov er oppdatert med gjeldende lovnorm, samt at det som står i loven er fullt ut konsistent med de ordninger klubben praktiserer med hensyn til spillerett. Bestemmelser om spillerett fastsatt av årsmøtet bør ha en hjemmel i klubbens lov.

Baneselskapene kan også være tjent med en gjennomgang av sine avtaler og sin øvrige dokumentasjon.

4.3 Plikten til å gjøre opp overfor tidligere klubb og baneselskap

I relasjon til problemene med innfordring av skyldig kontingent m.v., minner gruppen om bestemmelsen i lovnormens § 3 som sier at en søker ikke kan tas opp som medlem uten at økonomiske forpliktelser til andre organisasjonsledd i NIF er gjort opp. Dette vil typisk gjelde uoppgjorte forhold til andre golfklubber og bør kontrolleres av den nye klubben gjennom standard spørreskjema⁸ og undersøkelsesrutiner.

Dersom klubben leier anlegget fra et baneselskap og selv innfordrer leieutgiften fra medlemmene, som kontingent eller avgift, vil dette være et økonomisk forhold mellom medlemmet og klubben og således omfattes av lovnormens § 3.

Når det er baneselskapet som har kravet på spilleavgift mot medlemmene kan lovnormens § 3 ikke påberopes direkte, da baneselskapet ikke vil være et organisasjonsledd i NIF. Der hvor det er et nært samarbeid mellom baneselskap og klubb kan det likevel være ønskelig med en tilsvarende kontroll av at også spilleavgiften har vært betalt.

Det er vanskelig å lage en ordning på dette sentralt. Men der den første klubben fortsatt er spillerens hjemmeklubb og utsteder hans/hennes Golfkort, mener arbeidsgruppen at det i de tilfellene det foreligger et slikt nært samarbeid som nevnt foran, kan legges til rette for at klubben kan sperre Golfkortet for vedkommende dersom ikke både klubbkontingenten og forfalt spilleavgift til baneselskapet er betalt. En forutsetning må da være at klubben selv har fattet vedtak om at de vil ha det slik og at dette er gjort kjent for medlemmene, samt at ordningen er innarbeidet i avtale med baneselskapet.

---

⁸ Se forslag til innmeldingsskjema på NGFs hjemmeside under Klubbsservice/"Verktøykasse"/Jus og avtaler.

4.4 "Best practice" baneselskap/klubb

Dette er et omfattende tema, men stikkordsmessig kan følgende være til veiledning:

- (A) Samarbeidsavtalen mellom baneselskap og golfklubb må utformes innenfor de rammer som fremgår av NIFs lov kapittel 13 og NGFs regelverk for samarbeidsavtaler med næringslivet⁹.
- (B) Der hvor baneselskapet ikke skal ha økonomisk formål, men primært skal være et foretak for å skaffe en golfklubb og dets medlemmer et golfanlegg for der å kunne dyrke sin sport, bør dette fremkomme i selskapets formål. For å få spillemidler kan det være hensiktsmessig å tilpasse ordlyden nærmere til kriteriene for tildeling.
- (C) Alle prospekter/tegningsinnbydelser/selskapsvedtekter bør klart tilkjennegi at man som aksjonær er forpliktet til å være medlem av den tilknyttede golfklubb og til å betale klubbens kontingenter/avgifter og den spilleavgift som måtte være fastsatt av selskapet og/eller klubben. Den som tegner seg for aksjer må gjøre dette i et tegningsdokument som tydelig tilkjennegir aksept for dette.
- (D) Disse retningslinjer bør komme klart til uttrykk også i sluttседler for annenhånds omsetning av aksjer og kjøper bør påtegne aksept for dette.
- (E) Det er viktig at den dokumentasjon som er omtalt i C og D oppbevares forsvarlig for avtaler som er inngått. For aktuelle tilbud bør dokumentene være tilgjengelige på nettet.
- (F) Av hensyn til fellesskapets økonomi bør det utvises fasthet ved innkreving av de årlige avgifter/kontingenter. Eventuell avtalefesting om sperring av Golfkortet for uoppgjort spilleavgift, jfr. punkt 4.3 siste avsnitt.
- (G) Det bør utarbeides klare og rimelige kriterier for unntak fra betalingsplikten for løpende spilleavgift som er knyttet til aksjen, eller grunnlag for modifikasjoner i det enkelte tilfellet, eksempelvis ved aksjonærens langvarige sykdom og visse tilfelle av midlertidig flytting (typisk arbeidsmessig beordring).
- (H) Ved dødsfall innkreves ikke spilleavgift for ubenyttet spillerett. Arvingene må likevel, etter en rimelig frist, forholde seg til de plikter som er knyttet til aksjen med mindre aksjen selges eller tilbys overtatt av klubben eller selskapet.
- (I) Baneselskap/klubb bør i rimelig utstrekning være aksjonærene behjelpelig med å omsette golfaksjer og med å leie ut spilleretter, og da særlig i tilfelle som nevnt i G og H. Dette kan ikke forventes dersom det må skje i konkurranse med selskapets/klubbens egne tilbud.

4.5 Frivillig innløsning av aksjer

For golfaksjer som har tapt sin markedsverdi bør baneselskapet/klubben i forhold til aksjonærer som ønsker å "gi bort" aksjen vurdere om det er fornuftig å overta disse vederlagsfritt for senere omsetning.

Konkret vurdert kan det være grunnlag for å stille nærmere vilkår for slik innløsning, eksempelvis aksjonærens betaling av et beløp tilsvarende neste års spilleavgift som referert i punkt 3.6 ovenfor.

---

⁹ Se avtaleeksempel på NGFs hjemmeside under Klubbsservice/"Verktøykasse"/Jus og avtaler.

Baneselskapet selv kan imidlertid etter aksjelovens § 9-2 bare erverve opp til 10% av sine egne aksjer. Det gjelder også andre begrensninger etter aksjeloven.

Klubben må kunne erverve aksjer i baneselskapet uten denne begrensningen. Spilleavgiften knyttet til aksjen kan være en ulempe for klubben før videresalget, men her ligger det til rette for avtale mellom baneselskapet og klubben om utleie av spilleretten og/eller suspensjon av spilleavgiften i perioden før videresalg.

Arbeidsgruppen tar ikke stilling til det rettslige spørsmålet om baneselskapet, etter medlemmets utmelding av klubben, kan fortsette å kreve inn en avtalt spillerett uten begrensning i tid. Det som synes klart er at jo bedre selskapet har lagt til rette for frivillige løsninger, jo bedre vil dets krav stå seg rettslig.

4.6 *Betjening og organisering av medlemslån*

Når det etableres nye ordninger med medlemslån til klubbene bør det vurderes om det skal legges opp til en planmessig betjening og nedbetaling av lånene slik at klubben over tid kan bli gjeldfri. Det vil gi klubben bedre handlingsrom ved nødvendige utvidelser, renoveringer m.v.

Samtidig bør det sees på om lånene kan klausuleres som *ansvarlig lån*, det vil si at medlemmene som långivere vedtar at lånene skal stå tilbake for klubbens ordinære kreditorer med hensyn til betjening og dekning. Dette bør være akseptabelt så lenge lånene fra hvert medlem ikke er spesielt store. Da bør det heller ikke stilles pant til sikkerhet for tilbakebetaling av medlemslånene. Under disse forutsetninger vil medlemslånene ikke blokkere for ordinære låneopptak i klubbens regi.

Det vil også være en fordel om bestemmelsene om medlemslån fastsettes av årsmøtet og at de vedtatte bestemmelsene gir fremtidige årsmøter mandat til å bestemme begrensede endringer i opplegget, slik at ikke enhver endring krever samtykke fra alle medlemmene. Dette vil harmonere godt med at medlemslånene klausuleres som ansvarlig lån og at medlemmene således tar en viss risiko.

4.7 *Tilbud om tidlig innfrielse av medlemslån mot delvis ettergivelse*

Tilbud fra klubben om tidlig innfrielse av medlemslånet på vilkår av delvis ettergivelse av lånet kan være en måte å få redusert klubbens gjeld på når tilbakebetalingsevnen er svak eller ligger langt frem i tid. Det vil her være viktig at medlemmene likebehandles eller at tilbudet gis i en rimelig prioritetsorden og slik at tiltaket kan bedømmes til å være til fordel for alle medlemmene, se punkt 3.8 fjerde avsnitt og den dom av Follo tingrett som det der refereres til.

4.8 *Konvertering av medlemslån til spillerett*

Her vises til eksemplet i punkt 3.8, de to siste avsnittene.

Ved konvertering av medlemslån til spillerett reduserer klubben sin gjeld samtidig som det medlem som benytter seg av tilbudet får en viss rådighet over spilleretten i stedet for å ha en usikker fremtidig fordring. Begge sider av saken kan bidra til en "ny giv" for klubben.

Om klubben får en positiv utvikling vil spilleretten kunne få en økt verdi for medlemmet, både med hensyn til å sikre spilleretten for medlemmet og ved å få salgssummen i forbindelse med utmelding og salg av spilleretten.

Forventningen om ”omsettelighet” av spilleretten reiser likevel spørsmål om forholdet til NIFs kriterier for ”åpen idrett”. Dette må praktiseres på en måte som hindrer at omsetning av spilleretten i realiteten blir en form for kjøp og salg av medlemskap i golfklubben. For det første bør det generelt legges til rette for medlemskap uten slik spillerett, se nærmere i 4.8 nedenfor. For det andre bør klubbens årsmøte kunne fastsette en maksimalpris for spilleretten, slik at prisnivået holder seg innenfor det som tjener klubbens rekruttering.

Problemstillingen har en viss parallell til de begrensninger som drøftes i note 31 til lovnormen for golfklubber i tilknytning til tilleggsbestemmelsen om medlemslån som vilkår for medlemskap. Forskjellen er likevel den at den konvertering til spillerett som her behandles kun angår spilleretten på anlegget og ikke samtidig medlemskapet i klubben. Klubben står da noe friere i forhold til NIFs bestemmelser enn om også medlemskapet hadde vært involvert. Men det må da påses at dette skillet mellom spillerett og medlemskap er en realitet¹⁰.

Der hvor eksisterende medlemslån konverteres til spillerett basert på frivillighet kommer i tillegg at de medlemmene som velger å ikke konvertere skal kunne fortsette å spille på anlegget basert på ”leie” av spillerett eller annen betaling som ikke er vesentlig mindre gunstig for dem enn tidligere. De har jo forutsetningsvis betalt et medlemslån for å få slik rett til spill.

Den enkelte klubb må vurdere om en slik ordning passer for dem og om fordelene oppveier ulempe. ”Privatisering” av spilleretten kan være en ulempe i forhold til fremtidige endringer som ønskes besluttet gjennom årsmøtet, jfr. det som er påpekt i punkt 3.4 siste avsnitt. Med eller uten andelslag kan det også medføre økt administrasjon.

Også reglene om spillemidler må vurderes. Her er det et grunnleggende prinsipp at støtte i form av spillemidler ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer eller omdannes til fortjeneste for private eiere, se Veilederen avsnitt 6. En verdistigning som går utover et rentepåslag er her i faresonen. Departementet vil vurdere realiteten i hver enkelt sak opp mot regelverket.

Dersom klubben utsteder en form for bevis for spilleretten, må medlemmet kunne velge å gi dette tilbake til klubben. Dersom det skjer, må eventuelt avtalte plikter vedrørende betaling av spilleavgift også falle bort, jfr. punkt 3.3.2 siste ledd, bortsett fra de krav som allerede er oppstått.

4.9 ”Åpen idrett” i klubbene

Alle som aksepterer å overholde idrettslagets og overordnede idrettsmyndigheters lover og bestemmelser, kan bli tatt opp som medlem. Dette har lenge stått i lovnormene for idrettslag og fremgår siden 2003 også av NIFs lov § 10-6.

---

¹⁰ Se også Veilederen (note 2) punktene 1.3, 1.5, 3.4 og 3.5.

Det er dette prinsippet om ”åpen idrett” som er grunnlaget for at det ikke kan stilles som vilkår for medlemskap i en golfklubb at man eier en aksje i et baneselskap (se note 3). For at dette skal være en realitet må klubben legge til rette for at også medlemmer uten aksje gis rimelig adgang til å utøve golfidrett gjennom klubben. Minimumskravet må være at de skal kunne velge klubben som sin hjemmeklubb og få utstedt Golfkortet med gyldig handicap av klubben¹¹. Årlig spillerett bør gis til medlemmer under en viss alder (juniorer, ungdom) uten at de må ha aksje. For andre medlemmer er det fint om det legges til rette for ”leie” av spillerett. Enkelte turneringer, eksempelvis klubbmesterskapet, bør være åpne for alle medlemmer.

Som påpekt i 4.8 ovenfor kan kravene til ”åpen idrett” komme inn også der det ikke foreligger baneselskap, men hvor klubben har skilt ut spilleretten til et eget regime. Dersom kjøp av, eller konvertering til, slik spillerett ikke gjøres frivillig, men kreves av alle klubbens medlemmer, vil NIFs prinsipp om ”åpen idrett” kunne utfordres. Om denne situasjonen sammenholdes med tilleggsbestemmelsen i lovnormen for golfklubber Del B vedrørende medlemslån som vilkår for medlemskap med note 31, må omsetteligheten av spillerettene antagelig begrenses på en lignende måte for at ordningen skal bli akseptabel for NIF.

4.10 Avsluttende bemerkninger til klubbene

Ikke lag ordninger som er mer kompliserte enn behovet klart tilsier. Husk at basis lovnorm for golfklubber vil fungere bra for de fleste klubbene og at endringer utover lovnormen vil kreve idrettskretsens godkjenning. De tilleggsbestemmelser som kan legges inn etter lovnormens del B krever, som redegjort for i noteverket, at det foreligger bestemte behov.

Det anbefales også regelmessige gjennomganger av klubbens lov og bestemmelser vurdert opp mot NIFs og NGFs rammebetingelser. Veilederen, lovnormen for golfklubber med noter og denne rapporten bør sees i sammenheng.

Klubbens arkiver bør også kvalitetssikres, jfr. bl.a. punktene 3.4 og 4.4 (E). Omlegging til elektronisk lagring kan vise seg å være nyttig.

08.01.2010/LM

---

¹¹ Se note 38 til lovnormen for golfklubber.